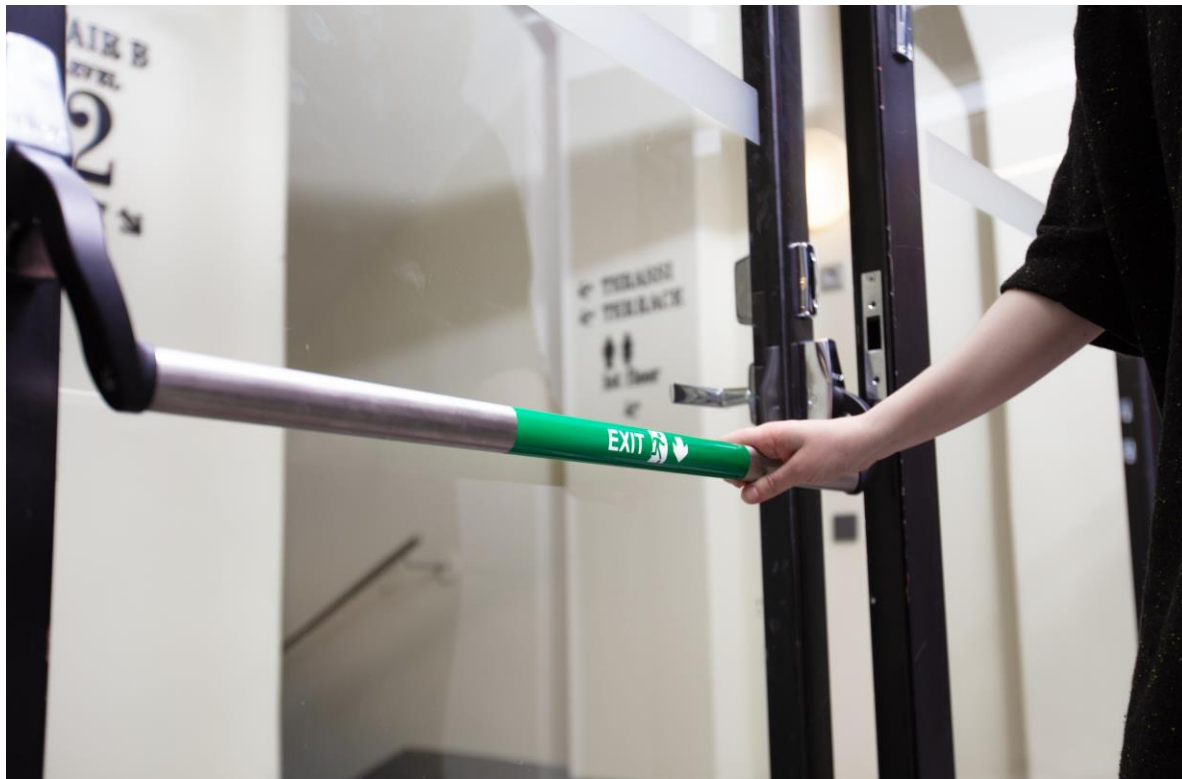

Turvalliset avausratkaisut poistumisreiteillä SPEK opas

Pelastusviranomaisten ajankohtaispäivät pelastustoimen laitteista 17.9.2019
Mikael Huhtala

Luennon sisältö

1. Yleistä oppaasta ja sen tarkoituksesta
2. Poistumislaitteiden esittely
3. Miksi avausratkaisujen turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota?
4. Erilaisiin oviympäristöihin erilaiset ratkaisut
5. Tilojen käyttötarkoituksen vaikutus
6. Oppaan esimerkkiratkaisuista
7. Asennuksesta, käyttöönotosta ja ylläpidosta

Kysymykset ja kommentit tervetulleita läpi esityksen!

Turvalliset avausratkaisut poistumisreiteillä –opas

Mikä ja miksi? 1 (2)

- Oppaassa käsitellään standardien SFS-EN 179 ja SFS-EN 1125 mukaisia poistumislaitteita, joilla helpotetaan poistumisreiteillä sijaitsevien ovien avausta hätätilanteessa
- Pohjautuu CFPA-Euroopan laatimaan ohjemateriaaliin (Panic & Emergency Exit Devices)
- Oppaan pääasiallisina kohderyhminä ovat suunnittelijat, rakennuttajat, asennusliikkeet, viranomaiset ja kiinteistön ylläpidosta vastaavat
- Tarkoituksena antaa hyvät lähtökohdat turvallisten poistumisovien suunnittelulle, toteutukselle ja ylläpidolle, säädösten vaatimukset täyttäen

Turvalliset avausratkaisut poistumisreiteillä –opas

Mikä ja miksi? 2 (2)

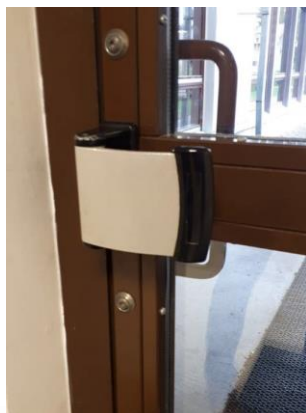
- Lukitusala ja rakennustuoteteollisuus todenneet, että aiheesta ei ole riittävän kattavaa ohjemateriaalia saatavilla
 - Poistumislaitteiden käyttö Suomessa selvästi vähäisempää kuin Euroopassa
- Oppaan rakenne:

Hätäpoistumislaitteet ja paniikkipoistumislaitteet

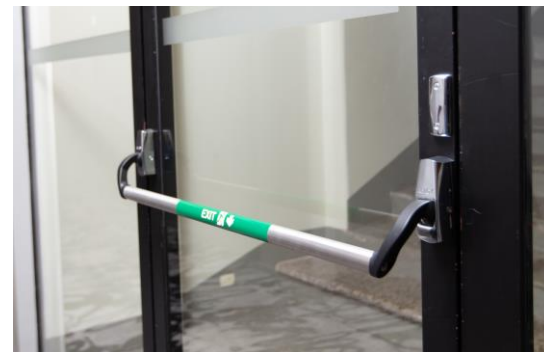
Painike ja työntölevy (SFS-EN 179)

- Yhden käden otteella toimiva painikkeen tai työntölevyn ja lukituslaitteen yhdistelmä
- ”Normaaleihin” hätäpoistumistilanteisiin

Vaakapuomi (SFS-EN 1125)

- Vaakapuomin ja lukituslaitteen yhdistelmä, joka suunniteltu aktivoitumaan myös kehon painosta
- Mahdollisten paniikitilanteiden varalle

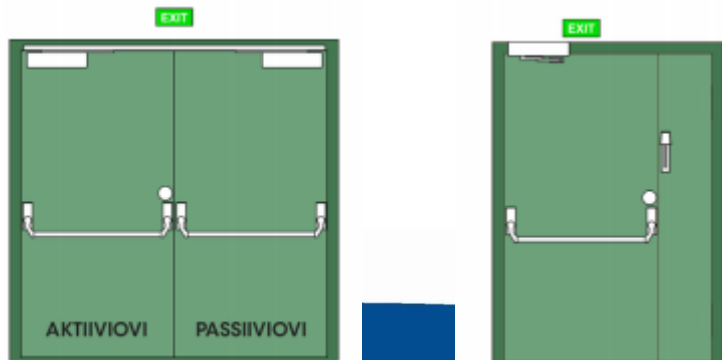
Turvallisten avausratkaisujen tärkeys

- Selkeät ja toimivat uloskäytävät merkittävä tekijä rakennuksen henkilö- ja paloturvallisuuden kannalta
 - Poistumisovien helppo avattavuus tärkeää sujuvan poistumisen takaamiseksi
- Rakennuksesta on voitava poistua hätätilanteessa nopeasti, vaikka poistumisreitti ja poistumisovien avausratkaisut olisivat ennalta tuntemattomia
- Kulunvalvonnan järjestelyt eivät saa estää turvallista poistumista
 - Teknisillä ratkaisuilla toteutettu kulunvalvonta poistumisovissa tulee voida hätätilanteessa ohittaa

Erilaiset oviympäristöt, erilaiset avausratkaisut

1(3)

- *Pariovissa* merkitystä on sillä, vaatiiko poistumistieleveys molempien ovien käyttöä hätätilanteessa
 - Jos vaatii, varustetaan molemmat ovet (aktiivi- ja passiiviovi) tilojen käyttötarkoituksesta ym. riippuen joko hätäpoistumis- tai paniikkipoistumislaitteella
 - Jos ei vaadi, varustetaan aktiiviovi aina hätäpoistumis- tai paniikkipoistumislaitteella, ja passiiviovi seuraavasti:
 - Passiiviovi **yli 500 mm** leveä = poistumislaitte
 - Passiiviovi **alle 500 mm** leveä = yleensä pikasalpa

Erilaiset oviympäristöt, erilaiset avausratkaisut

2(3)

- *Liukuovien ja vastaavien ovien* turvalliset avausratkaisut poistumisreiteillä poikkeavat ”normaaleista” ovista
 - Usein poistumisreiteillä sijaitsevien liukuovien vieressä on ulospäin aukeava käyntiovi painikkeella/työntölevyllä tai vaakapuomilla varustettuna
 - Jos liukuovi hyväksytään ainoaksi poistumisoveksi poistumisreitillä, on hätäavausjärjestelmiä kaksi (EN 16005):
 - Paniikkisaranointi
 - Sähköisesti itsevalvova koneisto

Erilaiset oviympäristöt, erilaiset avausratkaisut

3(3)

- *Varatiellä* sijaitsevien poistumisovien toimintaa voidaan pelastusviranomaisen hyväksynnällä rajoittaa esimerkiksi:
 - Rikottavalla muovikuvulla
 - Sinetillä
 - Sähköisellä toiminnalla (esim. magneettilukko), jolloin oveen tai sen viereen sijoitetaan yleensä hätäavauspainonappi

Tilojen käyttötarkoitus ohjaa avausratkaisujen valintaa

- Huolellisella riskienarvioinnilla lähtökohdat poistumisreittien avausratkaisujen toteutukselle
- Valintaan vaikuttavat muun muassa:
 - Tilojen henkilömitoitus ja toiminnan luonne
 - Tiloja käyttävien henkilöiden toimintakyky ja kohteen tuntemus
 - Paniikkitilanteen syntymisen todennäköisyys
- Esimerkiksi kauppakeskuksissa, elokuvateattereissa tai yökerhoissa, joissa on yleensä samaan aikaan suuri määrä ihmisiä, on paniikkitilanteen syntyminen esim. tulipalon vuoksi selvästi todennäköisempää kuin vaikkapa tavallisissa toimistotiloissa

Oppaan esimerkkiratkaisut

Esimerkkiovi H1 – Mekaaninen yksilehtinen ovi (SFS-EN 179)

Osastoiva / osastoimaton yksilehtinen ovi

- mekaaninen lukitus
- painike tai työntölevy

Osastoivan oven tulee sulkeutua ja salpautua palotilanteessa.

Palo-ovissa on käytettävä tyyppihyväksyttyä lukituslaitetta, ovensuljinta ja palonsulkujärjestelmää.

Sisäpuolinen heloitus:

- Painike tai työntölevy
- Ovensuljin tai palonsulkujärjestelmä
(*palonsulkujärjestelmiin sisältyy myös ovensuljin*)

Oven toiminta sisäpuolelta:

- Painike tai työntölevy varmistaa turvallisen poistumisen yhden käden otteella.

Ulkopuolinen heloitus:

- Avainpesä, painike tai vedin
- Käyttötarkoituksesta riippuen oveen voidaan valita avainpesä, painike tai vedin. Vaihtoehtoisesti heloitus voidaan jättää kokonaan pois.

Oven toiminta ulkopuolelta:

- Oven avaus avaimella painiketta tai vedintä käyttäen. Jos ulkopuolista heloitusta ei ole, ovesta ei myöskään ole sisään kulkuoikeutta.

Asennus- ja käyttöönottovaiheessa huomioitavaa

- Poistumislaitteiden asennusohjeissa määritellään mm.
 - Vaatimukset ovirakenteelle
 - Mitkä lukkorungot ja poistumislaitteet ovat yhdessä testattuja ja sertifioituja
- Osastoiviin oviin asennettaessa tulee varmistaa poistumislaitteen soveltuvuus (poistumislaitteen palonkestävyysaika ei saa olla pienempi kuin ovella)
- Poistumislaitteen asentajalla tulee olla turvasuojaajakortti ja hänen työnantajayrityksellä turvallisuusalan elinkeinolupa
- Käyttöönottovaiheessa laaditaan ovikohtainen käyttöönottopöytäkirja, jossa todetaan ovikokonaisuuden toimivuus

Ylläpidon merkitys

- Säännölliset poistumisreittien oviympäristöjen tarkastukset ja huollot varmistavat turvallisen poistumisen ovista
 - Poistumislaitteiden tarkastukset ja huollot toteutetaan yleensä laitevalmistajan määrittelemillä aikaväleillä
- Huoltotarpeeseen voivat vaikuttaa myös esim. ympäristön olosuhteet, oven käyttötiheys sekä mahdollinen ilkivalta
 - Huoltovälejä kannattaakin harkita ovikohtaisesti tarvittaessa
- Oppaan liitteenä tarkastus- ja huolto-ohje sekä tarkistuslista

Vain toimiva ja asianmukaisesti ylläpidetty poistumislaitte ja oviympäristö mahdollistavat helpon avattavuuden

Kiitos!

Kysymyksiä/kommentteja?

Turvalliset avausratkaisut poistumisreiteillä –opas julkaistaan syksyn 2019 aikana vapaasti saataville

www.spek.fi/oppaat